

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: trlistopna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osmlna strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo »Slovenskega Doma« v Ljubljani, Knaflava ulica št. 5. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo na upravništvo »Slov. Doma« v Ljubljani.

Volilci splošne kurije!

Deželnozborske volitve so pred durmi! Vi boste odločili, ali naj se še naprej brezvestno zapraVlja deželni denar davkoplačevalcev ali naj se začne pametno gospodarstvo v deželni hiši. Do sedaj je imela farovška, takoimenovana S. L. S. stranka v deželni zboru le par glasov večine. V celi deželi ji je treba le dva mandata od 27 iztrgati in takoj se bodo razmere sremen le na boljše in v Vašo korist. Farovška stranka pa Vam zopet vsiljuje za poslance ljudi, ki bi še naprej podpirali in delali za kmete, obrtnike in delavce tako škodljivo politiko v deželnem zboru kot dosedaj. Le poglejte, koga kandidirajo ti ljudje, za poslance na deže i! Advokata Šusteršiča, advokata Pegana, doktorja Zajca, profesorja Jarca, profesorja Dermastijo, tehanta Lavrenčiča, kaplana Lampeta in Škulja, fajmoštra Pibra, fajmoštra Hladnika, Kreka in Žitnika. Kje na celem svetu je še dežela, kjer bi kmetje pošiljali v deželni zbor toliko advokatov in fajmoštrov?

Volilci! odpirajte nepoučenim ljudem oči! Povejte jim, da tem gospodom ne gre za vero, marveč za deželno gospodarstvo, za denar, ki jih Vi z davki nosite v deželno blagajno! Kakor v občinskih zastopih, tako se tudi deželnem zboru rešujejo samo gospodarska vprašanja.

Volilci! volite pri teh deželnozborskih volitvah neodvisne in samostojne kandidate domačine, ki ste si jih sami postavili za kandidate. Ti možje poznajo Vaše potrebe, in hočejo delati za Vaše koristi in dobrobit Vašega okraja.

Dne 1. decembra, ko voli splošna kurija, napišite na glasovnice ime in bivališče samostojnih kandidatov, ki se glase:

Za sodni okraj: Ljubljanska okolica:

Andrej Knez

posesnik na Viču.

Za sodne okraje: Postojna, Senožeče, Lož, Ilirska Bistrica in Vipava:

Ferdo Gašpari

živinozdravnik in posesnik v Postojni.

Za sodne okraje: Ribnica, Kočevje, Vel. Lašče, Žužemberk:

Franc Andolšek

posesnik v Vel. Poljanah.

Za sodni okraj: Novo mesto:

Amat Škerlj

posesnik v Gotni vasi.

Za sodna okraja: Metlika, Črnomel:

Josip Fleischman

posesnik v Metliki hiš. št. 45.

Za sodne okraje: Kranj, Škofja Loka:

Franc Dolenc

posesnik v Stari Loki.

Za sodne okraje: Radoljca, Krànjska gora, Tržič:

Anton Kržišnik

posesnik v Žirovnici.

Za sodne okraje: Kamnik, Brdo:

Andrej Slokar

poslovodja v Domžalah.

Za sodne okraje: Litija, Radeče, Višnja Gora:

Ivan Taufer

posesnik v Zagorju.

Za sodne okraje: Krško, Kostanjevica, Mokronog, Trebnje:

Franc Zupančič

posesnik na Rakovniku.

Za sodne okraje: Logatec, Idrija, Cerkljica in Vrhnika:

Franc Majdič

živinozdravnik in posesnik v Logatcu.

Volilci! Može! Pri volitvah vsi pogumno in brez strahu na volišče za svoje može! Na noben način se ne pustite od nasprotnikov oslepariti za volilno pravico.

Volilci! ne vpijmo o zmagah, marveč delajmo za samostojne kandidate od vasi do vasi, od moža do moža! Edino le in samo vstrajno delo vodi k zmagi. Šteli se bodo glasovi po celi deželi. Vsak glas je neizmerno važen. Vsak glas za neodvisne kandidate pomeni za Vas časten napredek, za nasprotnike rakovo pot, nazadovanje. Vsi glasovi in vsak glas, ki ga dobe nssprotniki, je sramoten dokaz zaslepljenosti in nepoučenosti našega dobrega, toda še zapeljanega ljudstva.

Volilci! ne dajte se od nikogar oslepiti, od nikogar preplašiti! Vsak glas in če tudi edini glas v vasi za samostojne kandidate, pomenja za Vas ponos, močatost, neustrašenost.

Pokažimo nasprotniku, da je v celi deželi na tisoče in tisoče neustrašenih mož, ki se upajo z glasovnico obsoditi dosedanje pogubonosno deželno gospodarstvo.

Vsaka posamezna glasovnica za samostojne kandidate naj pri teh deželnozborskih volitvah zakliče grobokopom našega naroda: Bodočnost je in mora biti naša. Tisoči in tisoči glasovnic skupaj naj škodljivcem zagrme:

Mi kmetje vstajamo, in vas je strah!

Vse kaže dobro!

Na drugem mestu prinašamo imena samostojnih kmečkih kandidatov za deželni zbor. Niso to advokati, zdravniki, duhovniki itd., ampak, možje, ki jih je ljudstvo samo postavilo, možje, ki so se po dolgem obotavljanju in premišljevanju odločili, da pojdejo v boj zoper stranko, ki je po svoji moralni vrednosti najbolj pohujšana in najbolj grda stranka na svetu.

Klerikalci se boje nas kmetov, ki smo jim dali moč v roke, a jim lahko zopet to moč vzamemo. Na vse kriplje se trudijo za dobre uspehe. Vsako nedeljo romajo od kraja do kraja, kakor cigani in stresajo tudi vse mogoče obljube iz rokavov, toda iz teh obljub ne bo nič, tudi če še enkrat zmagajo.

Za samostojne kmečke kandidate kažejo razmere jako ugodno. Odvisno je vse od tega, da bo še ta zadnji teden agitacija po deželi tako vztrajna, kakor doslej. Pridobiti je treba v prvi vrsti omahljivce, ki so danes tako, jutri drugače. Povedati je treba vsem, da je zadnji čas, da se kranjski kmet postavi na lastne noge, da noče biti več pod komando takih ljudi, ki kot duhovniki največ greše proti krščanskim načelom. Če tak človek ni za svoj poklic dober in ga ravno nasprotno opravlja, kakor bi moral, potem tudi ni vreden, da bi bil zastopnik in voditelj ljudstva. S takimi ljudmi, katerim je pravičnost, varčnost in dobro gospodarstvo deveta briga, se mora pomesti, takim ljudem ni zaupati blagor dežele Kranjske. Spomnimo se le na največjega krivičnika dežele Kranjske, na Lampeta, ki je duhovnik, spomnimo se na krepostnega dr. Kreka, vzor klerikalnim Orlom, spomnimo se na samopašnost, kruti egoizem glavarja dr. Šusteršiča, ki je že mnogokrat izdal koristi slovenskega naroda, le, da je njemu in njegovi stranki neslo. Spomnimo se dalje na druge klerikalne pristaše, ki so goljufali in kradli, kjer so mogli. Če je bil že tako zavržen človek, klerikalci vsakega radi sprejmejo med svoje in dajo mu, če drugače ni, še kako deželno korito. Takim ljudem pošteni ljudje ne morejo zaupati in čeprav so med njimi tudi poštenjaki, tudi teh ne moremo voliti, kajti star pregovor pravi: Povej mi, s kom občuješ in hodiš, in povem ti, kdo si!

Nobeden ne more biti danes zaupanja vreden, ki je pristaš klerikalne stranke, zato pa boj vsem! Krepko se združimo še zadnje dni, napnimo vse moči, agitirajmo od volilca do volilca in zmaga bo naša, kajti poštenost mora priti proti krivičnosti do veljave! V srcu imamo zavest, da je vse, kar pošteno misli, z nami, zato bomo tudi v znamenju poštenja zmagali.

Pogum torej, zavedni volilci, in strli bomo največjega škodljivca naše ljubljene dežele!

Izjava. Z današnjim dnevem sem prevzel izdajateljstvo in odgovorno uredništvo »Slovenskega Doma«, dasi slej kot prej stojim na stališču, da ni odobravati, ako državni poslanec, poslušajoč se svoje imunitete, fungira kot odgovorni urednik. Vkljub temu načelnemu svojemu stališču sem prevzel odgovorno uredništvo, uvažuje dejstvo, da je nasprotna politična stranka postavila vsa svoja politična glasila pod varstvo imunitete poslanca J. Gostinčarja, hoteč to imuniteto izrabiti vzpričo sedanje volilne borbe v svoje strankarsko politične namene, obenem pa hotela obstoječi tiskovni zakon zlorabiti v to, da bi onemogućila vsako stvarno kritiko v naprednem časopisju, izjavljam pa, da sem pripravljen odgovorno uredništvo »Sl. Doma« odložiti v tistem trenutku, ko bo orožje obeh strank zopet enako, to je takoj, čim odloži državni poslanec g. J. Gostinčar odgovorno uredništvo »Domoljuba«.

V Ljubljani, 21. novembra 1913.

Dr. Vladimir Ravnihar,
državni poslanec.

Razgled po svetu

Delegacije.

Delegacije zborujejo letos na Dunaju in je bila prva seja dne 18. novembra. Avstrijski delegaciji predseduje Poljak dr. Leo. Zunanji minister je predložil proračun za prvo polletje 1914, ki izkazuje 290,054.856 K potrebščin in 5,441.264 K pokritja. Pokriti je tedaj še 285,613.592 K, ki jih bosta avstrijski državni polovici pokrili po ključu, in sicer odpade na Avstrijo 123,408.726 K, ostanek pa na Ogrsko. — Potrebščine so za 43,747.054 K večje, kakor prvo polovico leta 1913. Poleg tega zahteva zunanje ministrstvo naknadni kredit okroglo 4 milijone kron in vojno ministrstvo 32,770.000 K, od katerih odpade večina za vojaške naredbe na jugu in za različne albanske komisije.

Avstrijski prestolonaslednik na Angleškem.

Avstrijski prestolonaslednik in njegova soproga se mudita zdaj na Angleškem kot kraljeva gosta. Njima na čast se priredi več slovesnosti in večji lovi, ker je prestolonaslednik vnet lovec.

Novo avstrijsko vojno pristanišče.

Avstro - ogrska mornariška uprava namerava pretvoriti Šibenik poleg Pulja in Kotora v tretje vojno pristanišče.

»Svobodna Misel« razpuščena.

Policija je v torek vdrla v prostore češke »Svobodne Misli« in konfiscirala celo premoženje organizacije. Sajsirala je arhiv in konfiscirala opravo družbene pisarne. Konfiscirala je tudi njeno premoženje. Na ulici je stal spedijski voz, ki je odpeljal celo opravo. Policija moti-

vira razpust »Svobodne Misli« s tem, da pravi, da združenje ni bilo v zmislu zakona prijavljeno kot društvo. V Pragi vlada nad tem korakom velikansko razburjenje.

Silen vihar.

Dne 12. novembra zvečer je divjal silen vihar, ki se je zlasti občutil v Trstu in Ljubljani. V Trstu se je potopilo več jadernic in tudi nekaj ljudi se je ponesrečilo. V Ljubljani se sicer ni prigodila kaka večja nesreča, vendar je napravil vihar mnogo škode na strehah, ker je skoro povsod zmetal jako veliko opeke na tla.

Kiamil paša umrl.

Eden največjih turških državnikov, čez 80 let stari Kiamil paša, ki je bil šestokrat veliki vezir turški, je umrl na otoku Cipru, takorekoč v prognanstvu, ker mu mladoturki, ki so zdaj na krmilu, niso dovolili vrnitve v domovino.

Slovenija

s klerikalci so izdali tajno brošuro, v kateri učijo, kako se zadnje noč glasovnice popisujejo. Pravijo, da so vedno samo s tem tako zmagovali, ker se zadnje noč pred volitvami niso ustrašili nikakega truda. **Volilci, to se bode ponavljalo, sleparije se bodo nadaljevale. Pazite na vsak glas in glejte, da ne bode kak nasproten agitator poleg popisovanja glasovnic povrhu še vasoval!**

s **Če tat drugemu očita tatvino!** Klerikalci so v Ljubljani zopet doživeli silen poraz. Spricho deželnozborskih volitev je začel »Slovenec« pod zaščito slavnatega odgovornega urednika Gostinčarja, ki je imun, napadati mestno gospodarstvo ljubljansko, da je vse v neredu, da se iz ubožnega zaklada podpirajo liberalni agitatorji, da se takorekoč krade na magistratu. V občinski seji pretečenega petka je pa župan dr. Tavčar odgovoril na te napade in izkazalo se je, da se podpirajo le ubožni ljudje, med njimi klerikalni agitatorji, dvakratni klerikalni hišni posestnik itd. Župan je po zaslugi ožigosal »Slovenčeve« lumparije in napredni občinski svetniki so take povedali klerikalcem — med njimi je »Slovenčev« urednik Štefe — da so kakor politični cucki držali svoje, sicer čez vsako mejo nesramne jezike. Kjer imajo naprednjaki moč v rokah, tam se dela pošteno, pravično in nepristransko, to je kakor pribito, kjer pa imajo klerikalci kako gospodarstvo, tam je pa doma krivica in najhujša pristranost, tam je doma nered, zapravljanje in izkoriščanje. Poglejmo le deželni odbor, kaj ta vse dela z deželnim denarjem! Toda velemožni deželni gospodarji ne puste, da bi kdo kontroliral njih knjige in blagajno, niti napredni deželni odborniki in poslanci ne

smejo blizu. Kdor ima čisto vest in redno gospodarstvo, bo še sam zahteval pregledovanje, kakor je to storil mestni magistrat ljubljanski, toda kdor tega nima, se boji! Česa se boji deželni odbor? Davkoplačevalci zahtevajo, da se jim da čiste račune, zato pa ne more nihče, ki je sam vesten gospodar, voliti ljudi, ki se ne puste kontrolirati in nadzorovati. Zaupanje je izgubljeno, zato pa volimo samostojne kandidate, ki bodo prinesli luč v deželno gospodarstvo. Zdaj je še tema tam, skrbi mo, da bo svetlo!

s **Mednarodna telovadna tekma v Parizu.** Pri tej tekmi so si slovenski Sokoli priborili **drugo nagrado** z doseženimi 78,8% vseh možnih točk ter dobili kot **darilo krasno vazo, poklonjeno od Unije francoskih gimnazij.** Tekma je bila silno naporna. Slovenci so mnogo trpeli vsled izredne strogosti laških, luksenburških in belgijskih sodnikov, zlasti na bradlji in na drogih. Kljub temu in navzlic dejstvu, da so morali vsled poškodbe enega svojih najboljših tekmovalcev (**Pogačnika**) **zamenjati z namestnikom**, so Slovenci dosegli **višji odstotek nego v Turinu.** Razvrstitev vrst je taka - le: **I. Čehi 804 točke, II. Francozi 778 točk, III. Italijani 772 točk, IV. Belgijci 723 točk, V. Slovenci 704 točke, VI. Luksenburžani 668 točk** in med Belgijci in Slovenci znaša diferenca samo 17 točk, Luksenburžane pa so Slovenci premagali sedaj že **tretjič** z razločkom **38 točk.** — Tekmo je obiskal tudi predsednik republike Poincaré, ki je v navzočnosti ministrov sprejel tudi **slovenske Sokole.** — Prezentirale so mu vse tekmovalne vrste. **Slovenska vrsta je pri tej priliki nastopila s staro zastavo ljubljanskega »Sokola«.** Pri defiliranju je godba igrala **»Naprej zastava Slave!«, slovenski Sokoli pa so predsedniku klicali »Živio!« in »Na zdar!«**

s **»Glasbena Matica« v Ljubljani** pripravljata velik koncert v proslavo spomina slovenskih skladateljev bratov dr. Benjamina in dr. Gustava Ipavca. Koncert se vrši v nedeljo, dne 14. decembra. Ta koncert bo za slovensko glasbo zgodovinskega pomena, ker bo pokazal zasluge obeh bratov Ipavcev za razvoj slovenske glasbe v zadnjih 60. letih.

s **Kako meri škof Bonaventura.** Pred nekaj leti je bila vložena pri škofu Jegliču ovadba, da neki postaran duhovnik leži pri svoji kuharici. Ker tisti župnik škofu ni dal svojih prihranjenih tisočakov, je obrnil Bonaventura proti njemu najostrejšo cerkveno kazen radi njegove grešne zveze: suspendiral ga je. To je pogledal začudeno župnik - poštenjak, ki je osivel v svoji službi, katero je vestno vršil in strogo moralno živel. Pritožil se je na škofa zoper neopravičeno kazen in med drugim opisal domače razmere. »Prebrisani« škof je poslal nato komisijo v župnikovo hišo z nalogo, da **izmeri oddaljenost župnikove postelje od postelje kuha-**

rične. Oglel na licu mesta in razdalja obeh postelj je škofa prepričal o župnikovi in kuharici čistosti tako, da je preklical uradno izrečeno cerkveno kazen suspendije. **To je dejstvo!** — Znano je, da je Janez Evangelist Krek katoliški duhovnik ljubljanske škofije, da je doktor bogoslovja, da je profesor morale v bogoslovskem semenišču in državni poslanec. In ta dr. Krek je obdržal vse svoje šarže, tudi bere mašo, če se mu ljubi, tudi ves cerkveni aparat deluje za njegovo zopetno izvolitev v deželni zbor, navzlic temu, da je javno znano njegovo nečisto življenje . . . **Tega nesramnega pohotneža se kandidira za poslanca z vsemi sredstvi duhovniške moči, škof Bonaventura pa še ni poslal komisije, da bi izmerila oddaljenost Kreka in Kamile** dne 28. decembra 1912 in pozneje večkrat, ko je bil »pri njej« ob pogrneni mizi in odgrnjeni postelji, ni ga posvaril, ni ga suspendiral . . . **To je tudi dejstvo!**

s **Kamila Theimerjeva in klerikalci.** Dne 24. in 27. novembra bo ljubljansko porotno sodišče razpravljalo o tožbi gđ. Kamile Theimerjeve proti odgovornemu uredniku Mih. Moškercu in odgovornemu uredniku »Gorenjca« Janku Florjančiču. Če se ne bosta slamnata moža zopet umaknila, bo to jako zanimiva razprava in odkrila se bo marsikatera gniloba v klerikalni stranki. Klerikalna stranka bo tukaj do golega razkrinkana, vaša skrb, poštene kmečki možje, pa bodi, da vržete dne 1. in 9. decembra to stranko ob tla, v blato, kamor edino spada!

s **O »svetnici« Johanci.** V »Riečkem Novem Listu« zatrjuje pekovski mojster Franjo Belošović, ki je svoječasnó služil kot pomočnik pri Možetu na Trsatu, pri katerem se je dlje časa zadrževala Johanca Jerovšek, da je prišel nekega dne k Možetu obiskat **Johanco sam ljubljanski škof dr. Anton Bonaventura Jeglič.** Po odhodu škofovem je Može pripovedoval, da je **Johanci zapisal škof kot doto 7000 K,** in sicer zato, ker je ona »velika svetnica in mučenica«. Belošović izjavlja nadalje, da je že pek Može na Trsatu nosil Johanci iz reške klavnice **velike lonce živinske krvi.**

Vest našega zdravja, tako moremo naš krvni in živčni sistem imenovati. Ako v našem truplu nekaj ni v redu, se nam potom hitrejšega ali počasnejšega toka krvi in potom naših živcev toliko časa naznanja, dokler ne odpravimo napake. Ne moremo spati, dokler se ne oziramo na ta notranji glas. Večinoma prihaja premočno gibanje krvi iz želodca ali črevesja; potem moramo Fellerjeve odvajajoče Rhabarbara-kroglice z znamko »Elsa-kroglice« ter Fellerjev »Elsafluid« jemati, da si preskrbimo olajšavo. To so staroznana sredstva, popolnoma neškodljiva. Šest škatlic kroglic stane samo 4 K franco in 12 steklenic fluida 5 K franko pri lekarjarju E. V. Feller, Stubica, Elsin trg št. 31b (Hrvatsko).

o Ljubljanska okolica o

lj **Št. Vid nad Ljubljano.** Še nekaj dni in klicala nas bo zopet na volišče volilna dolžnost. Klerikalci napenjajo vse sile, da bi zopet zmagali. Naš Zabret je že na prižnici rentočil in se jezil nad naprednimi listi in lagal, da že pet let ni bral nobenega naprednega lista, pustimo mu to veselje, to ni važno. Važno pa je, kaj so klerikalci za faro naredili. To nam je pa povedal sam dr. Šusteršič na shodu v »Unionu«. Rekel je, da so nam sezidali krasno novo šolo, da je to delo klerikalne stranke. Tu si pa ne moremo kaj, da bi ne poklicali g. klerikalcem nekaj spominov. Predvsem jim moramo povedati, da smo novo šolo sezidali mi davkoplačevalci z lastnim denarjem, ki ga plačujemo vsako leto potom visokih občinskih doklad. Da je pa šola res lepa in na pravem mestu, je zasluga naprednih mož, ki se niso bali klerikalne strahovlade, temveč prisilili s svojim nastopom dr. Šusteršiča, da je prišel osebno v Št. Vid in povedal Klanfarju in Zabretu, da nista delala prav. To pa je tudi edina zasluga dr. Šusteršiča pri stavbi šentvidske šole. Še eno zaslugo pa si dr. Šusteršič lahko pridobi, ako nam izposluje, da nam predsednik krajnega šolskega sveta Belec izroči račune o stroških nove šole. Čujemo, da je občinski odbor iste zahteval že pred enim letom, a danes še Belcu ne pride na misel, da bi jih izročil. Pa ja ne plačujemo občani Klanfarju pota, ki ga dela do svoje hiše pod hribom? Prosimo pojasnila!

lj **Št. Vid nad Ljubljano.** Zabret se je po dolgih treh mesecih zopet enkrat osokolil — pardon — očukoladil ter se oglašil v »Domoljubu«. A še to pot ta presneti Tinkrle ni vedel drugega povedati, kakor to, da so Vseh svetih na grobovih gorele lučice in da prodaja mežnar brošuro: »Liberalci v prav luči.« Samo to je vedel povedati Tinkrle svojim backom in prav nič pametnejšega. Mi pa smo iz precej zanesljivega vira izvedeli, da namerava Tinkrle v kratkem času izdati še štiri brošurice, in sicer: 1. Vodiška svetnica v pravi luči. 2. Dr. Krek v pravi luči. 3. Klanfarjev Tone v pravi luči in 4. Šengarjev Tine v pravi luči. Te brošurice, ki bodo po svoji vsebini baje zelo zanimive, bodo šle brezdvomno zelo dobro v denar in še celo naprednjaki bomo radi segali po njih. Torej Tinkrle, le hiti z njimi!

o Dolenjske novice o

d **Vače.** S e m e n j. Ker se vrše na ponedeljek, dne 1. decembra deželnozbornske volitve, vršil se bo običajni **Andrejev semenj na Vačah v soboto, dne 29. novembra.**

d **Romanje dr. Zajca.** Dr. Zajcu mora pač huda presti, ker vsako nedeljo se ga vidi v drugem farovžu. — Minulo nedeljo, dne 9. decembra je bil na Polšniku pri Litiji. Možakar se je že v soboto popoldne pripeljal na Savo, odkoder so ga župnika Naceta konji zavlekli v Polšnik. Po dobri večerji se je najbrže sladko ginjen podal k počitku in drugi dan zarana se je izprehajal z mačkom okrog farovža. — Po deseti maši je imel shod. — Shod se je kaj klavrno obnesel. Povpraševali so, če ne bo prišel protikandidat **Ivan Taufer**, posestnik v Zagorju ob Savi. Ko je bil dr. Zajec uverjen, da ga ni, je pričel klobasati in otrobe vezati. Kmetje so mu pričeli ugovarjati, večina pa je zapustila dvorano. — Prosil je Polščane, da naj ne naredite sramote, da bi v njihovi občini ne bil z večino izvoljen. — Shod se je za dr. Zajca dovolj klaverno končal. — Govorica se tudi širi, da je bilo celo orožništvo že mobilizirano za slučaj, če bi **Taufer** prišel iz Zagorja. — Dr. Zajec mora pač imeti grozen strah pred Tauferjem. Mislimo si, da samo vsled tega, ker ve, **da se Taufer v resnici za to bojuje, da se naj kmet postavi na lastne noge. Torej delo njegovo je čisto — in proti temu delu se ne more ugovarjati. Če mi kmetje sami orjemo, sejemo in žanjemo, — da lahko s krvavo prisluženimi groši plačamo davek**, se moramo tudi politično otresti okov, v katere nas je dandanes ukovala sedanja politikujoča duhovščina. — In kadar bomo to storili, **takrat bomo šele v resnici lastni gospodarji na svoji kmetiji.** Dokler pa tega ne bo, nam kmetom ni potreba pričakovati **boljše bodočnosti.** Sami in edino sami si moramo pomagati, le od nas je odvisna naša bodočnost. Dokler se mi kmetje ne bomo sami čislali, nam ni potreba misliti, da nas bodo drugi čislali. — Minulo nedeljo, dne 16. novembra je imel dr. Zajec shod na Krki. Da se mu tam ni nič boljše godilo, kakor v Polšniku, je samo ob sebi umevno. — V nedeljo popoldne jo je primahal v blatnih čevljih v Št. Vid in od tam se je peljal domov v Ljubljano. — Kakor so povsod ženske radovedne, tako so bile tudi tukaj in takoj so dr. Zajca spoznale. — In pričele so govoriti, kako se je ženil . . . Mi pa pravimo, da se danes dr. Zajec edino zato toliko peha za poslanstvo, ker je s tem zvezan bogati vir denarnih dohodkov. — Dr. Zajec stori vse za denar, tako se je ženil, tako zastopa naš kmečki stan, ker on je bil do svojega desetega leta itak na gruntu, da je pomagal očetu kruh jesti in, čujte, tudi krave pasti. — Kar je nas naprednih kmetov, bomo dne 1. decembra volili v sodnih okrajih: Litija, Radeče in Višnja gora našega samostojnega kmečkega kandidata **Ivana Tauferja**, posestnika v Zagorju ob Savi. Kdor ljubi svojo kmetijo in svoj dom, ta bo dal svoj glas kmečkemu kandidatu, kdor pa ne ljubi svoje domačije, ta pa ne bo oddal svojega glasu

kmetu in tak je za pogin naše kmečke boljše bodočnosti in za pogin lastne kmetije. — Dovolj časa smo trpeli in pili iz kupe grenkobo, v katero so jo nam nalivali drugi. Tarnali in stokali smo, kako smo zaničevani. Sedaj je čas, da se zdramimo ter združimo kot en mož — in gremo v boj za moža, ki smo si ga sami izbrali. — Odvisno je edino od nas posameznikov. Če bo storil vsak svojo dolžnost, smemo upati na zmago. — In takrat se bo čul v deželni zbornici **pravi kmečki glas. Torej na delo! In v boj za kmečkega kandidata Tauferja!**

d **Shod v Črnomlju.** Kakor na večjih krajih, je imel samostojni kmečki kandidat Dako Makar tudi dne 4. novembra shod v Črnomlju. Na tem shodu se je zbralo nad sto naprednih mož. Shod je vodil g. Peter Majerle, ki je predstavil kandidata Dako Makarja in mu dal besedo. Kandidat je v poljudnem govoru opisal razmere, v katerih živimo danes po zaslugi kranjskega deželnega odbora. Omenil je, kako so od tistih milijonov odpadle male drobtinice celo na Belo Krajino. Ene drobtinice je bil deležen Dragatuš, druge Vinica, tretje Poljane. Ostro je bičal zapravljanje deželnega denarja in pravično razkril gnile razmere v razupiti deželi Kranjski. Pri neki mizi je sedel stavbni podjetnik Lončarič, ki je potem tudi govoril. — Omenjal je, mi klerikalci nismo klečepalci, ne hodimo po cerkvah, da bi molili in lazili po spovednicah, mi smo zvesti pristaši stranke, ne zaradi vere, ampak zaradi stranke same. — Nato je bruhnil splošen krah in smeh med volilci in Lončarič je moral osramočen sesti. Potem je pa dajal za šampanjca svojim backom, da bi jih bolj utrdil v klerikalnem prepričanju. Volilci, varujte se takih ljudi, ki vam plačujejo pijačo, da bi vas vpregli v klerikalen jarem.

d **Iz Bele Krajine.** Volilni shodi, ki jih je dosedaj priredil samostojni kandidat Dako Makar, so pokazali, da je ljudstvo sito svojih »prijateljev« iz vrst S. L. S. V nedeljo, dne 8. novembra je bil javen shod v Podzemlju pred cerkvijo. Zbralo se je lepo število mož, samih volilcev, ki so pozorno poslušali svojega kandidata. Semiški kaplan, ki nadomustuje domačega, ki je sedaj na dopustu radi boleznih, je hotel z jezuitskim zavijanjem nekaj odgovarjati, toda slišal je od kmetov take, da je moral iti v župnišče gledat »Slovenca«, kdo da je nasprotni kandidat. Seveda smo ga potem zastoj čakali. — Dne 15. novembra so se vršili shodi na Vinici, Vrhu in v Starem trgu pri Poljanah. Kljub vsej agitaciji in pisarjenju obeh Jurjev, se je zbralo v nedeljo po rani maši okrog 60 mož volilcev v gostilni pri »Školniku«. Gospodar Pero jim je predstavil kandidata, ki jim je potem v jedrnatem govoru pojasnil svojo kandidaturo. Ljudje so pozorno poslušali, ko jim je pripovedoval o zgodovini ceste, ki se dela le zaradi Šter-

kovih avtomobilov. Tudi razni drugi podatki iz gospodarstva deželnega odbora so poostrili nevoljo poslušalcev. Ker se je kandidatu mudilo na Vrh, se je hitro poslovil od svojih volilcev, ki so mu obljubili, da bodo njegove podatke razširili med sosedi in jih tako pridobili za njega. — Takoj po deseti maši se je pripeljal kandidat Dako Makar na Vrh, kjer ga je čakala cela vas. Podali so se nato skupno s svojim kandidatom h Kobetu, kjer se je vršil shod. Možje so se najprej norčevali iz svojega župana, ki je izvoljen od naprednih kmetov postal sedaj največji sluga župnikov. Predsednik shoda g. Mate Sejšehar, odličen borilec za neodvisnost kmetov, je podelil besedo gosp. kandidatu, ki je, ko je videl, da so ljudje vsi za njega, le v par besedah pojasnil svoje stališče. Zelo lepo je bilo gledati, kako je mladina in tudi ženstvo sledilo govoru, ter se omenjale pikre opazke, ki so letele na gotove ljudi. Okoli poldne smo se odpeljali iz Vrha v Stari trg v Poljanah, kjer se je v gostilni Tugina vršil shod. Dasi se prej ni nič razglasilo, prišlo je na shod precejšnje število mož, na čelu jim prvoboritelj v Poljanah, g. Peter Majerle. Za predsednika shoda je bil izvoljen g. Parjar, tudi znan možakar, ki je že večkrat pokazal svojo neupogljivost, kadar se gre za koristi kmeta. Ljudje so mirno poslušali govornika, ki je v kratkih potezah razvil svoj program. Govoril je potem še g. Parjar in g. Majerle. Toda noč se je bližala in morali smo hiteti preko Tanče gore v Črnomelj in odtod naprej, da se v nedeljo zopet vržemo z vso silo na delo.

d **Iz Prečine.** Poslanec Jarc nam je ono nedeljo pripeljal dva ženina: Štemburja in Mihelčiča. To je lepo od njega. Ampak še lepše bi bilo, da bi za taka dva »zavber« ženina kot je posebno oče Štembur, pripeljal tudi primerne neveste, na primer kakšno »svetnico« Johanco in Franco ali kakšno dr. Krekovo ožjo prijateljico. Res, taka dva fest ženina, pa nobene neveste! Kot katoliška moža na nas moške vendar g. Zorc in Mihelčič ne moreta misliti, da bi se vanje zaljubili. Prvič to ne gre po božji, ne po človeški postavi, drugič pa tudi ne maramo ne za Štemburja, še manj pa za Mihelčiča, ki ga še ne poznamo. Seveda nekaj kimavcev bosta že dobila tudi v naši fari. Oča Berus in Planinšek sta se že zatelebala v Štemburja in zdaj bi rada to svojo ljubezen raznosila tudi med res prave može, ki ne hodijo k Štemburju že zdaj na volilni gulaž in ki ne marajo, da bi v hiši namesto njih ženske nosile hlače. Mi, kar nas je res še mož v naši občini, ki lahko rečemo, da nismo babe, ampak res može, bomo raje volili obče spoštovanega in vse-skozi vzornega moža, kakor je gospod profesor **Amat Škerlj**, ki ni samo učenjak, ampak tudi posestnik obširne kmetije v Gotni vasi, ki torej tudi kot posestnik bolje pozna težnje in koristi priprostega kmeta,

kakor pa oča Štembur, ki o kmetiji komaj toliko ve, da krompir ne rase na drevju, ampak v zemlji. Tudi dobro vemo, da se g. Škerlj ni nikdar tako grdo iz duhovščine norca delal, kakor se je Štembur še pred kratkim v svoji gostilni. Naši znanci iz sosednje občine, ki zahajajo časih tudi k Štemburju, nam pripovedujejo lepe reči, kako zna Štembur zasmehovati ravno tiste, ki ga zdaj priporočajo. Bomo že še prišli na dan z rožicami, ki bodo tudi Planinškovega in Berusovega očetu smrdede. Za danes bi le še gosp. državnega pravdnika vprašali, ako je našemu župniku dovoljeno na tak način izsiljevati glasove za Štemburja in Mihelčiča, kakor se je na tem shodu zgodilo, ko je poslanec Jarc pripeljal svoja dva ženina. Naš Tone je zahteval, da kdor je za ta dva »ženina«, naj dvigne roke in ko so nekateri krmavci to storili, jih je zarotil, da to ravnato velja, kakor bi bili — prisegli. Če je to dovoljeno, o tem naj premišluje naš g. državni pravdnik.

d Iz Dobrove pri Škocijanu. Nekako blažene se počutimo, ko čujemo nedeljo za nedeljo iz ust gospodov, ki imajo deželo na vajatih, kako dobro se nam bo še godilo, kako se nam bo še med in mleko cedilo, ko pridejo ti gospodje zopet na krmilo deželne barke. Izraelci v puščavi naj gredo spat pred našo bodočo srečo — mana pada že sedaj. Vedrim licem smo gledali v bodočnost na treh shodih v nedeljo na Otoku, smo pa spredvideli, da ni vse zlato, kar se sveti — čeprav isto kaže v najlepši luči Lampe, Hladnik, Čuk ali pa brihtni Jože! Na drugih shodih so volilci mirno poslušali gobeždanje in hvalisanje stranke ljudskih sleparjev — to pot sta jim pa došla gg. Durjava iz Škocijana in Simončič vulgo Fakin iz Zameška povedat marsikako grenko. Shod že itak ni bil pravilno otvorjen. Navzoča posestnika sta jim tako zmešala štrene, da so se morali poslužiti čukulade, ki jo je kaplan Tone hujskal na gosp. Durjavo: Le dajte ga, le dajte ga! No ti smrkolini z organistom na čelu so se z bali težkih kmečkih pesti in srce jim je zlezlo v hlače. Gospod Durjava je pa dal duška nad tako nesramnostjo od strani božjih namestnikov, češ, da se ni prišel na shod z barabami pretepat, temveč zagovarjat in ugovarjat lažem, ki jih bodo trosili. Naravnost sramotno pa je od duhovna, da sili in hujska svojo čukulado na pretep in poboj. Fej, trikrat fej nad tako surovostjo! Tonče, kaj vzgajate vi vaše pastirje v znamenju noža? Ali vas ni sram, hujskati na mirnega, uglednega moža; ali vas tako uči nauk Kristusov? Sramota, da je moral vašo zbesnelost miriti gosp. župnik! Strah vas je bilo navzočih mož, možema pa vsa čast, da sta se potegnili za koristi kmeta in neustrašeno ugovarjala klerikalnim farbarijam. — Prav sta pa imela, da nista govorila na odru zaljubljenim ljudem, sleparjem, otrokom in barabam najnižje vrste,

kakršna je naša čukulada. Organistu, ki bi rad liberalce v Krko metal, bomo pa že poskrbeli, da bo letel daleč tja čez Krko, mi bomo pa še ostali in ne redili na kmečke stroške take pritepenice in barabe. — Laži »Domoljuba« in »Slovenčeva« poročila pa prihodnjič.

d Škocijan. Bojni klic naših političnih petelinov: »Vera je v nevarnosti«, je vočigled navedenih dejstev ničev in jalov. Več kot dovolj dokazuje, da je našim farjem vera deveta briga — misijon, ki je bil določen ravno v času volitev. Kdo bo pa agitiral, če bomo imeli posla čez glavo s tercijalkami in pojedinami, so si mislili, predstavili misijon in rekli: »Kaj misijon, kaj vera, kaj spreobrnjenje grešnikov, naša nadvlada, naši stolčki se majejo! To bodi alfa in omega našega delovanja v procvit vojskujoče se cerkve!« To je njih program in z vsemi silami so se vrgli v boj. Da veljajo verske postave samo za liberalce, pa dokazuje to — le: Kmečka ženska, ki je bila že večkrat krstna botra otrokom, je slučajno botrovala nekemu nezakonskemu malčku. Doslej je botroval pro forma naš mežnar. Ko je pa slišal, da je otrok nezakonski, se je v svetem strahu prekrižal in obžaloval, da takemu otroku ne sme in ne more biti boter! Ženica je pa poznala te ptiče in skromno opomnila, da je oče klerikalec, punca — mati pa — Marijina devičica. No, vsi oziri proti grešnim ljudem so na mah padli, mežnar pa je dejal: No, če je pa tako, če je vse naše, tudi greh naš, potem pa že, — našim pa to ni prepovedano. No, mežnar, zvest svojim predpostavljenim, je vse lepo razložil in za tega malega nezakonskega Židka so bili tako navdušeni, da so botri dovolili izbirati otroku še celo ime, kar se sicer **ne dovolj**. No, Marijina devica je bila mati in potem je vse v redu. Gospod Tonče in Matija, s tem se pospešuje morala v vrstah vaših svetih hčera, kaj ne! Živela taka morala!

d Škocijan. Že zadnjič je »Slovenski Dom« razkrinkal ljubezen duhovnika do kmetskega stanu. Danes naj vam zopet služijo domače razmere, ki jih vi, kmetje, poznate sami in po katerih lahko sodite to politikujočo svojat. Koliko časa že zavlačuje deželni odbor zidavo klenoviške šole, čeprav so vsi pogoji dani. Vaš boj je brezuspešen za tako potrebno šolo, brezuspešen zato, ker se ne vklonite farški komandi, ker ne ližete farjem peta, ker ste reveži, ne gospodje tolstih lic in okroglih trebuščkov, ampak stradajoč kmet. — Klerikalna ljubezen do kmeta je tako velika, da sedaj, ko vam primanjkuje na vseh koncih in krajih delavcev, gonijo vaše otroke dve uri daleč v Škocijan v šolo, kjer zamude cel božji dan za delo. Če bi vam klerikalni obljubkarji dovolili šolo, bi otroke vsaj popoldne ali dopoldne porabili za delo, za pašo. Kaj ve, matere, rade puščate otroke tako daleč v snegu in mrazu v šolo? Če jih pa ne pošljete,

pa plačate kazen. Sama nevoščljivost in grdobija deževnih poslancev je, da šola že zdavno ne stoji. Vaš poslanec Hladnik pa tega ne vidi, ker mu je za vaše potrebe toliko, kot za lanski sneg. Pri Sv. Tomažu pa vsiljuje šolo, čeprav se je branijo z vsemi štirimi. Iz vas pa, ki jo želite, se pa norčujejo. Seveda sedaj so volitve tu, usta so farju polna sladkosti in obljub. Če pride kdorkoli k vam v hišo s hinavskim nadlegovanjem, češ, da gre za vero, za kmečke koristi, napodite hinavca in lažnjivca z burkljami, polijte politikujočega kozla, kakor cucka, ki vam krađe kost v obliki obljub, ki so za zavednega kmeta poniževalne in višek nesramnosti od ljudi, ki v srcu računajo na vašo lahkovernost in nevednost! Ako ima duhovnik butca pred sabo, ga bo poslušal in mu verjel, mu v svetem strahu poljubil še roko zato, ker se mu drzne v obraz lagati in farbati, vi pa, ki berete in imate svojo pamet, pa mu dajte brco, ker hiša, okoli katere hodi far pa birič, ni dosti prida. Kmetje, proč z izkoriščevalci kmečkih žuljev, proč z lažnjiki, hinavci in sleparji, kratko: proč z duhovniki iz volilnega boja! Poženite jih nazaj v cerkev, oznanjat božjo besedo, ne pa vero v Krista in njegove svete nauke izrabljati. Z duhovnikom v cerkev, z dosedanjimi deželnimi poslanci v penzijo! Vi pa, ki mislite trezno s svojo glavo, se ne boste pustili v bodoče farbati in molzti! Otresite se farovške komande in jarma, kmet naj voli kmeta, če hoče, da mu bo boljše, če hoče, da mu bo kdaj še sijalo solnce sreče in svobode... Le kmet pozna kmetske težave, le kmet more vaše koristi zastopati — duhovnik se ni učil v lemenatu kmetovati, ampak lagati in v svojem brezdelju uganjati svinjarije po dr. Krekovem receptu. — **Kmetje! Kmet naj voli kmeta-poslanca!**

d Iz Št. Jerneja na Dolenjskem. Bližamo se volitvam, ko nam bo treba izbirati poslanca za prihodnji deželni zbor. Vsi vemo, da je to važen trenotek. Dosedaj smo imeli za poslanca župnika Hladnika iz Trebelnega. Ta mož nam popolnoma nič dobrega storil ni, kar bi bilo za kmečko korist, marveč le kakor drugi poslanci S. L. S. uganja lv deželnem zboru tisto politiko, ki nam kmetom največ škoduje. Doslej smo volili poslanca za vsake volitve izključno moža, katerega so nam zbrali in postavili gotovi doktorji, advokatje, župniki in kaplani, torej tisti ljudje, ki za naše kmečke težave prav malo ali pa nič ne vedo. Mi smo njim vse lepo verjeli, misleč, da je vse prav, kar oni veliki gospodje za nas naredijo, in smo jim zaupali, nevedoč, da je to za nas kmete največja poguba. Pri vsakih volitvah so nam vsilili po njihovem kopitu sestavljene možje, ki so prišli z našimi glasovi v zakonodajni deželni zbor in tam na naš ubogi kmečki račun delali samo dolgove. Obljub, ki nam so jih pred volitvami obljubovali, niso prav nobene izpolnili, ampak vselej so nam na-

suli peska v oči, da so nas preslepili. Seveda mi nevedni kmetje smo šli njim vedno na limanice, verjeli smo njihovim lepim besedam. Marsikdo je rekel: ti pa znajo govoriti. Mi pa rečemo, ko bi le vse, ali pa vsaj en del tistega naredili, kar govore in obljubujejo, potem bi mi kmetje imeli že na tem svetu raj, katerega je Bog obljubil Adamu. Saj ves čas, odkar smo jih izvolili, vso to dobo niso nič storili. Poslance voliti je lahko, toda kakšne, je vprašanje. Mi verni katoličani smo toliko in tako globoko uverjeni v naše duhovnike, da jim vse zaupamo, to pa ne premislimo, da s tem, ko jim zaupamo, jim izročimo v roke gospodarski vajeti, da potem delajo kakor sami hočejo. Samo, da se njim dobro godi, delajo na vse kriplje tudi pri sedanjih deželnozborskih volitvah. Pričeli so s prirejanjem shodov. Po vseh vaseh se je jelo agitirati za njihove kandidate in tudi pri nas se je vršil v društveni dvorani v nedeljo shod volilcev S. L. S., na katerega je prišel znani, za celo deželo škodljivi Lampe, in z njim zopet fajmošter Hladnik. Prvi seveda je veliko govoril, koliko je naredila S. L. S. Farbal je zopet ljudi, kakor znajo taki gospodje iz farovža, in mažejo kmete s potrpežljivim oljem. Zadnji ni povedal kdovekaj, kakor staro lajno je vrtel. Ali mi kmetje vendar ne bomo več tako nespametni, da bi še nadalje volili take zastopnike, ki so nam le takrat dobri, kadar potrebujejo naših glasov. Bodimo vendar enkrat bolj preudarni in previdni in ne verjemimo jim vsega. Poglejmo, ako izročimo našo usodo takim možem v roke, da bodo podpirali tisto stran, ki danes zapravlja in razsiplje denar kar tako, kakor je na primer deželni glavar **dr. Šusteršič, ki je potratil 60.000 kron deželnega denarja za okrasitev svojega stanovanja**, ali ljudje, ki so podpirali tiste vodiške lumparije, ki so se dogodile pred kratkim v Vodica na Gorenjskem. Moramo si misliti, da taki možje za nas prav nič storili ne bodo, ampak, če jih bomo volili, bomo še večji trpini, kakor dosedaj. — **Volimo svobodno! Volimo kandidate kmečke stranke, ki poznajo težnje naše. Volimo kmeta, ne doktorja!** Bodimo odkriti in značajni, ne kakor tisti, ki se obračajo po vetru, kakor naš Martine iz Volovca, ki je srečno prijadral v obljubljeni deželo! Torej na dan volitve, **pokažimo, da se ne bojimo luči! Vsi na krov za kmečke kandidate!** — **V boj do zmage!**

Pristaš kmečke stranke.

d Iz Dola pri Tržišču. V zadnjem »Domoljubu« me napada neki nepodpisani fa-lot, da sem naročen na »Svobodno Misel«, da se torej strinjam z idejo, da ni Boga, da je Bog le za duhovnike, da jih redi, da je vera v Boga brez pomena in škodljiva itd. Na to umazano pisavo morem le odgovoriti, da sem res napreden ter da sem tudi naročnik naprednih časnikov. Na vse to pa sem ponosen, ker imam čiste roke in čisto vest in ker so me na župansko mesto

celo postavili klerikalci občinskega odbora. Če imam napredne časopise, potem upam, da še nisem dušo hudiču izročil, saj vendar obiskujem službo božjo in vsa moja družina s posli vred. Mislim pa, da je častneje biti liberalen župan kakor pa prijatelj **vodiške Johance**. Dopisun laja kakor konjederski pes za plotom, **a imena se ne upa povedati**, ker ve, da bi dobil ričet pri mokronoški sodniji. Da bi bil jaz naročnik »Svobodne Misli«, je laž. In dokler ta konjederski pes ne prekliča te laži, mu ne morem preklicati gornje titulacije. Torej z imenom na dan, ako imate kaj poštenja, vi, blagoslovljeni gospod! Ako pa nimate ničesar drugega za namakati, kakor same laži v »Lažiljub«, pojdite v Vodice, namakajte vaše perilo v Johančno kri, vi pa se pokažite v polni nagoti pred svetom. Toliko za danes! Kar se pa tiče župnika Hladnika, pustim ga sedaj v miru med volitvami, po volitvah, ko bode ljudstvo govorilo, si boste naredili sami sodbo, samo pazite, da ne bo ljudski glas res božji glas. — **Dol pri Tržišču**, dne 19. novembra 1913. — **Fran Flajs**, župan.

d Tržišče na Dolenjskem.

Po cesti na Gabrovo
koraka možak,
na duši, telesu
je videt' krepak.

V črni je suknji,
v zvihrani klofet'
ovratnik pod vratom
'ma zadaj zapet.

V gore gre h kmetom
v zidani hram,
da dolgčas si z vincem
požene ta dan.

V hramih so vinskih
dali mu pit',
da bil je na koncu
do grla zalit.

Je ukal in vriskal
na vso moč glasno,
dekleta preskušal,
če vzbočene so.

Pri tem ni pozabil
naprednih ljudi,
po njih je udrihal
do pozne noči.

V Tržišče ves blaten
prigugal se je,
nazadnje k Prijatlu
ga neslo je še.

Tu dalje zabavljal
je kmetom zelo,
ki 'majo še svojo
razumno glavo.

To zgodbo resnično
v eksemplu povem,
da nič ne verujete
več takim ljudem.

Na prižnici zmerja
za prasce nas vse,
a sam najbolj spada
med žvalce le - te.

o Gorenjske novice o

g Iz Staro in novooseliških hribov. Predzadnji »Domoljub« je prinesel notico, kako se poteguje S. L. S. za cestno zvezo Sovodenj - Mrzli vrh - Ledine - Razpotje-Idrija in kako velikega pomena bi bilo to za nas. Ali tukaj se mora pa nehati, to je preveč, da bi se ta klerikalni moloh očitno norce bril iz nas volilcev. Že veliko let se prosi in povsod se trka na vrata za cestno zvezo čez prelaz Znojile-Idrija. Ta cestna proga bi tekla do malega po ravnem od te strani, stala bi gotovo največ pet ali šestkrat manj, kakor ona čez hrib, ker ta bi prišla takoj na Primorsko in je bližja tudi tri ure. Tukaj ni nobene nevoščljivosti, ampak treba je le pametnega preudarka. Ako se kaj naredi, naj bo že saj to narejeno nam v korist, ne pa da bi se vstreglo samo par klerikalcem, zraven pa škodovalo deželi za toliko tisoč, ker tukaj je razloček 50 in 1. Ako smo v resnici tako naslabem z deželnim gospodarstvom, potem se vzdramimo občani Oselice, zadosti je obljub in nič dejanj! Podgora, kje si? Ali spiš? Zbudi se! Trata, ali si popolnoma v klerikalni temi, saj nekaj vas je, ki se zavedate teh verig. Zberimo moža kmeta iz svoje srede, ki z nami trpi in plačuje, ki pozna naše težnje in mu je skrb za procvit Poljanske doline. Kaj misli Škofja Loka res utoniti v klerikalnem žrelu? Otresi se, zadnji čas je, saj itak gospodarsko propadaš? Nobenega odlašanja več, pogumno na delo, ne se bati na poštenu poti nobenega, tudi črne suknje ne! Volimo po lastni volji in pameti, ki jo je Bog vsakemu podaril, torej je tudi sam čez ta dar gospodar, a ne klerikalne pijavke, ki nas ne vidijo drugače, kakor ob času volitev. Sedaj je shod za shodom in se obljubujejo mastne obljube, nekaj takega se je vršilo tudi v nedeljo na Trati pri Božjem furmanu, kjer sta profesor Jarc in Demšar-Čoč prodajala svojo umazano delo. Vidi se torej, da jako »trda gre«, ker bili so povabljeni vsi bližnji duhovniki s svojimi adjutanti, da so se poučili o agitaciji. Torej ali bomo držali križem roke, da nas bo še naprej bičal in tlačil ta klerikalni jarem? Ne in ne in zopet ne! Vsi en glas, vsaka sila do vremena in votla bo Jarčeva mrena. On naj gre v gimnazijo, za kar ima poklic, če ga sploh ima. Vsi na delo in zmaga je gotova! Naprej zastava Slave!

g Iz Šenturske gore. Malokdaj se bere od nas kak dopis v naprednih listih. To pa zato, ker smo vajeni trpeti in garati v čast božjo pod kuratelo našega ekspozita, ki sliši na ime Cene Čebašek. Parkrat že se je čitalo v naprednem časopisju, kako vneto je zagovarjal ta žegnani človek nekega tatinskega čuka, ki pa mora sedaj kljub Čebaškovega pokroviteljstvu jesti ričet v palači deželnega sodišča celih osem mesecev. Ni še bila pozabljena ta njegova bla-maža, že se mu je zahotelo po novih lavo-

rikah. Tožil je prvega soseda. Pa zakaj? Menda za to, ker s svojo glavo misli in ne kima na njegovo komando. Slučaj pa je bil ta-le: Na cerkvenem pokopališču sta kopala dva mladeniča jamo za nekega mrliča. Pri tem sta odkopala šele pred kakimi tremi leti pokopano truplo, ki pa še ni bilo strohnelo. To je bilo v poletnem času ob veliki vročini, ko letajo celi roji muh okoli. In proti temu je dotični gospodar ugovarjal, ker se njegova hiša nahaja tik za pokopališčem. Tudi je župniku v brk povedal, da naj kot cerkveni oskrbnik, skrbi za red na pokopališču in v cerkvi. Zato pa je bil naš šenturški paša razžaljen in je vložil tožbo proti vrlemu možu. Obsebi se razume, da je župni upravitelj imenitno pogorel ter bil zopet za eno blamažo bogatejši. Zdaj, ko se bližajo deželnozbornske volitve, je postal zopet ves divji. Zавavlja ter zmerja čez vse tiste gospodarje, ki so do grla siti njegovega terorizma in njegovih otrobastih obljub. Pripeljal nam je nekoč profesorja Jarca, ki nam je obljubil novo cesto in vodvod. Čebašek se je že v duhu z avtomobilom vozil po novi cesti ter okušal bistro studenčico novega vodovoda izpod Jagaščevih planin. Mi pa smo vedeli, da so to prazne sanje. Z Jarcem vred je izginil iz Šenturske gore tudi načrt za vodovod in novo cesto. Zato pa takih poslancev več volili ne bomo, ki zopravljajo naš deželni denar za razne koritarje in za bogato opremljena stanovanja, a za nas imajo samo prazne obljube. — **Možje, pokonci glave, orožje imamo v rokah, in to je: glasovnica!** Nihče naj ne voli Jarca in njegovih komparjev, ampak **samostojne kmečke kandidate.** Možje, ali nam bode res tak ukazoval, ki od nas živi? **Ne!** Ako mu ni prav, lahko gre! — Prihodnjic bomo postregli bralcem »Slovenskega Doma« z jako duhtečimi cvetkami iz Čebaškovega pašalika. Gradiva je več kot zadosti.

Iz velikovaške občine. Klerikalni veljaki se vedno bahajo, kako da delajo dobro za kmeta in kako da skrbe za ljudsko izobrazbo. Kričijo ter se hvalijo, da pospešujejo in povzdigujejo šolstvo v deželi. O ironija! V občini Velika vas je okrog **sto otrok že tri leta brez vsakoršnega pouka.** Ko so Rilčani uvideli potrebo, so z lastnimi žulji in stroški postavili šolsko poslopje ter prosili že neštetokrat za učno moč in za pouk svojih otrok. Šola stoji sedaj **že dve leti prazna — otroci pa brez pouka!** Škandalozno je, da se ravno deželni odbor upira zahtevam staršev teh otrok ter ovira ustanovitev šolskega pouka. Tako postopa naš deželni odbor, ki se vedno hvali, da dela za izobrazbo mladine. Ali ni to sramota za merodajne faktorje, da ne dajo otrokom tega, **kar zahteva zakon?** In ti gospodje, mesto da bi ščitili in delali po zakonu — zakon prezirajo. Deželni odbor vse drugo vidi, le tega ne, kar je njegova prokleta dolžnost — **dati tem otrokom šolo in pouk!** Šolsko poslopje, sezidano iz

žuljev staršev, **stoji, njihovi otroci pa bodo analfabeti.** Sramota za Kranjsko! — **Mi, starši prizadetih otrok, zahtevamo, da merodajne oblasti pospešijo, da se reši šolsko vprašanje v naši občini nemudoma.**

Starši šoloobveznih otrok.

g Iz Moravč. Če se mačku na rep stopi, zacvili. Ravnotako so začeli cviliti moravški klerikalci, zlasti dopisnik »Domoljuba«. Najbolj jih jezi, ker smo prepisali volilni imenik ter vložili reklamacije. V »Domoljubu« se bahajo, da ne poznamo postave. Kdo pozna postave, mi ali tisti, ki so klanfali volilni imenik, o tem je že razsodilo okrajno glavarstvo, ki nam je deloma ugodilo radi reklamacij. To je dokaz, da klerikalci ne poznate postav, ker ste vpisali v volilni imenik osebe, ki nimajo pravico voliti. Blamaža, ki ste jo vi nam očitali, zadene sedaj vas! Kdor se zaleti, jo lahko po nosu dobi! Dopisniku leži v želodcu zlasti oni, ki je volilni imenik prepisal. Očitata mu brezdelnost ter mu obljubujete prisilno delavnico. Da dela imenovani, to dokazuje »Domoljub«, ker, če bi nič ne delal, bi se ga »Domoljub« gotovo ne spomnil. Postava pa govori, da tisti spadajo v prisilno delavnico, ki nepošteno delajo, ne pa tisti, ki nič (namreč za klerikalce) ne delajo. In med te ljudi spada najbolj popisnik »Domoljuba«. Sicer pa je v Moravčah dobro, da živi človek, ki ima čas pohajati in paziti, da se gospodje kaplani ne pobijejo, kajti **dotični, ki mu očitajo brezdelnost, je rešil totalno pijanega kaplana, da se ni ubil, in ga izvlekel iz blata** (kdaj in kje, se lahko natančno navede). Kakšne sadove jedo v vašem paradizu, lahko še zveste! Basta!

g Iz moravske okolice. Klerikalci, zlasti duhovniki že agitirajo. Kaplan Demšar še takrat ne more držati jezika, kadar gre obhajati. Mesto, da bi molil, ko nosi s seboj Boga, pa agitira. — Ušenišče. — Zelo trda gre klerikalcem v moravški dolini, zato poizkušajo vsa sredstva, prava in neprava, da bi se obdržali. Celó s silo delajo. Imamo slučaj (priče na razpolago), da se je **grozilo** od strani klerikalnih veljakov nekemu neodvisnemu gospodarju, da mora voliti z njimi in agitirati za nje, drugače ga bodo »uničili«. Mi mislimo, da ne. (Za ta slučaj bodo prizadeti še dali odgovor pred sodnijo.) Volilci v naši dolini so vsi enakih misli: »Kreka ne in ne!« Sramota za kamniški okraj, da zastopata kmeta **dva duhovnika-poslanca**, to se sliši dan na dan. Zatorej kmetje moravske doline, **volite kmete, volite moža, ki pozna kmečke in-težnje, ki bosta delala za vas!**

o Notranjske novice o

n Kaj pa dobi Notranjska? Na Gorenjskem so toliko denarja pri znameniti Završnici zazidali, da se še celo Gorenjci norčujejo iz tistih milijonov. **Kaj pa dobi Notranjska**, se vsakdo vpraša. Mi sicer take elektrike, kot jo bodo za en milijon in

pol na Završnici delali, ne maramo. Za tak lep denar bi si pa naša Notranjska zelo opomogla. Seveda, če imamo poslanca, ki ga vsakih šest let vidimo, potem ni mogoče, da bi se stvari za nas zboljšale. In tako naš okraj ni ničesar dobil v primeri z gorenjskimi milijoni. Kdor hoče torej sebi in svojemu okraju dobro, **ta ne bode volil drugič takega poslanca, ki se za nas sploh nič brigal ni!** — Zelo pa smo bili veseli, ko smo slišali, da je naš **Franc Majdič** prevzel kandidaturo. **Njega bodemo z navdušenjem volili, saj je on najboljši poznavalec naših kmečkih razmer.** — Vsi za njega v boj!

Volilci!

cerkniškega, idrijskega, logaškega in vrhniškega okraja!

Dne 1. decembra stopimo na volišče. **Neizmerno važna je naša odločitev!**

Kdo naj bo naš zastopnik v deželnem zboru?

Naš poslanec **mora biti mož**, ki naš okraj pozna, **ki vidi naše težnje in težave, ki je vsak dan med nami!**

Bile pa so dobe za naš okraj, ki se lahko primerjajo s **sedmimi svetopisemskimi suhimi leti.** Bili so časi, **ko nismo svojega poslanca, iz splošne kurije, videli nikdar med seboj.**

Zato pa je tudi treba, **da izvolimo res pravega poslanca, ki se ne bode med nas pokazal šele takrat, ko ga je treba zopet voliti.**

Radi tega so se zaupni možje na sestankih, ki so se vršili po vsem našem volilnem okraju **od primorske meje do same Ljubljane**, izrekli in sklenili, da naj bo naš poslanec

Franc Majdič

posestnik in višji živinozdravnik v Logatcu.

Vsi samostojni in razsodni možje, pa naj pripadajo tej ali oni stranki, **priznavajo velike zasluge našega kandidata.** In vsi možje so z

navdušenjem in veseljem pozdravili kandidaturo našega Franca Majdiča.

Kdor je prijatelj svojega okraja, ta bode volil in delal za **Franca Majdiča.** Mi nočemo več v deželnem zboru ljudi, ki so se šele sedaj po preteku šestih let spomnili, da smo mi volilci še na svetu. **Majdič** pa je že po svojem poklicu vedno z nami v stiku in najbolj pozna vse naše križe in težave.

Majdič ne kandidira na kakšnem političnem programu, on je popolnoma samostojen kandidat, ki so mu na srcu le gospodarske potrebe našega, od vseh zapuščenega okraja.

Zato pa kmetje, poštenjaka v deželni zbor, kakor je naš

FRANC MAJDIČ,

o Zagorske novice o

zg **Pred deželnozborskimi volitvami.** Velecenjeni gosp. urednik! Dolgo časa sem molčal in med tem časom se je v naši fari veliko izpremenilo. Naša dva častita kaplana sta šla čez hribe in doline v druge kraje. Iz škofije so nam poslali zdrave in nove moči... Volilni imenik sem prepisal, in glejte ga spaka, liberalci niso nič več in nič manj izpustili, kakor samo enega volilca. Naš gosp. **cerkveni uradnik**, to je organist, bi tudi moral priti v kmečko kurijo, kajti če so c. kr. uradniki volilci te kurije, bi moral tudi naš biti. Zadnjič sva se pogovarjala z orglarčkom in on mi pravi: Veš ti Lipe, jaz principijelno ne pozdravim nobega uradnika, ker jaz kot cerkveni uradnik nimam nič proti temu, če me kak uradnik pozdravi, odzdravim mu že, ker to zahteva olika. Kajti **cerkev je nad državo** in jaz kot cerkven uradnik sem vendar višji od drugih. Saperlot, ti moj orglarček, ta je pa dobra, torej tudi jaz sem cerkveni uradnik nižje vrste, ker jaz hodim po tleh v cerkvi in ti si pa višji uradnik, ker na koru orglaš. Pogovarjala sva se tudi o volitvah. Jaz sem mu rekel, če že ve, da so kmetje za splošno kurijo že postavili kandidata proti dr. Zajcu — in ta je Ivan Taufer, posestnik v Zagorju ob Savi. Nu, kaj praviš, ti, orglarček k temu kandidatu? Reči ne morem nič, samo to grdo napako ima, **da ni klerikalen**. Če bi ta človek naš bil, potem pa ja — še jaz bi ga volil. Veš, orglarček, jaz ga pa bom volil in tudi moj prijatelj Rogovilež iz Svede Planine ga bo. Pa še druga stvar je pri tem. Kmetje pravijo, zakaj bi pa naš človek ne bil enkrat poslanec, kaj mi rabimo doktorje? Poglej, naša stranka noče nobena domačina postaviti za kandidata, čeprav imamo v naši stranki dovolj mož, na primer Ranzinger, Snoj, Medved in še ti bi bil **dober**. To je pa res, Lipe, in s tem so kmetje veliko dosegli, da so si šli svojega človeka izbrat, ker le tak človek ve, kaj mu je potreba, ker živi med nami. Tako je prav, moj orglarček, jaz bom šel v **boj za Tauferja**. Ko me bodo poslali v hribe glasovnice podpisavat, bom kar zapisal **Ivan Taufer, posestnik, Zagorje ob Savi**. Ampak ti moj dragi cerkveni uradnik višje vrste, nikar pa ne pravi gospodom kaplanom, da bom jaz agitiral za Tauferja. — Velecenjeni gosp. urednik, pisal bi vam še veliko, pa vem, da nimate časa in tudi jaz ne, ker bodem moral iti na agitacijo za kmečke kandidate. Zato se beležim z narodnim pozdravom **Lipe Zabuku**, nazadnjaški mežnar cele fare.

† **Franc Weinberger**. Dne 10. t. m. smo izročili materi zemlji truplo bivšega župana Weinbergerja. Pokojni je bil komaj 45 let star. V svoji mladosti je bil uslužben pri rudniku in tam je dobil kal bolezn. Storil je za Zagorje jako mnogo. Kot župan je o priliki otvoritve našega Sokol-

skega doma pozdravil v imenu cele občine v sokolskem kroju došle Sokole. Našim nasprotnikom se je jako zameril, ker so ga na vse načine blatili po časopisju. Pred njim se je pri nas vse v nemškem jeziku uradovalo, a Weinberger je odpravil nemščino ter polagoma gradil most do čiste slovenske občine. Pri zadnji volitvi je bil zopet izvoljen za župana, pa je odklonil to častno mesto. Rajnik je zapustil pet hčera in vdovo. Lahka naj ti bo domača zemljica, nepozabni nam Franjo! Zapuščeni rodbini pa izrekamo naše globoko sožalje.

Ostali slovenski kraji

o **Walkerville Montana**. Dolgo že se ni nič čitalo iz Amerike v »Slov. Domu«. »Mogoče boste mislili, da smo že umrli, pa bi se zmotili. Nasprotno, vedno bolj živimo, ker tukaj smo sami organizirani delavci z imenom »Miners Union«, po domače: »Rudniško društvo«, ki dobro skrbimo za brate v Calumetu in okolici ob njihovi borbi ali stavki, za malo večji hleček kruha, ki je tako nesnansko skromen pri današnjih življenskih razmerah. Tukaj imamo tri slovenska društva, ki spadajo pod različne podporne »Jednote«. Eno smo ustanovili spomladi tega leta, in smo je imenovali »Slovensko-hrvatska Sloga«. Ta neverjetno hitro napreduje in spada pod slovensko napredno podporo Enoto. Tukaj nas je nekoliko Kranjcev, čitamo »Slov. Dom«. In vsak ga z veseljem bere, kdor ga v roke dobi, in vsak naredi neverjetno kisel obraz in si misli, kako je to mogoče, da se s Kranjci in njihovimi žulji tako gospodari. In vsak pride do zaključka: **prav jim je, saj so si sami krivi!** Saj imajo pravico voliti, zato naj volijo stranko, ki se vendar nekoliko na poštenje ozira, ne pa tiste proklete klerikalce, katerim je vse proketo, samo denar je svet. Boga in Kristusa in vero, vse rabijo za svoja nesramna dela in politiko. To je grozno, kaj ta popovska politika na Kranjskem uganja. Kakšno nezaslišano sleparstvo se je s tisto sveto Johanco pod vplivom katoliških duhovnikov zgodilo! Slovenci, dajte se vendar enkrat zbuditi in spreglejte, kako strašno vas dere klerikalna stranka. Ko vam bo gospod na prižnici ali v izpovednici rekel, če boste zoper klerikalno ali popovsko stranko volili, boste zoper vero in zoper Kristusa, mu naravnost brez strahu povejte: Vi ste zoper vero in Boga, ne pa mi, ki pravico ljubimo. Kdor pravico ljubi, ljubi Kristusa in vero. Belokranjci, pomislite, kaj so vam še tisti klerikalni bogovi dobrega izposlovali, ki so vam toliko dobrega obljubili pred volitvami! Poglejte vendar, kaj se dela v Ljubljani z vašimi težkimi žulji! Glejte, kako jim očita v javnosti njihovo potrato gdčna. Kamila Theimerjeva! Poglejte, kaj zahtevajo nekateri napredni poslanci. Berite zadnje jesenske seje in videli boste,

ali se dela za Boga ali za denar. Videli boste, kako je naša revna kranjska dežela v mlako zagazila po krivdi popovske stranke in njih nikdar polnih bisag. Berite napredne časopise, posebno »Slov. Dom«. On je naše glasilo kmetsko. On ni čez vero, kakor duhovni trdijo. On je za vero in za naše pravo. On bi nas rad rešil inkvizicije, kot je nekdanj bila, in v katero bi nas radi spravili sedanji klerikalci. Glejte, kako so nepričakovane volitve hitro prišle, kako je to, da so se hinavci tako hitro splašili na kmetske organizacije! Zatorej, kranjski kmetje in volilci, volite v svojo korist, da ne bo prepozno. Sami si boste poslance volili in vaša krivda bo, če ne volite pravih. In zapomnite si to, da klerikalcem ne gre za vero, ampak za nenasitno bisago. Vera se naj v cerkvi uči kot jo je Kristus učil, ki ni za denar delal in je tudi svojim apostolom rekel: ne delajte za denar, delajte za mojo vero! Mi, sedanji Kristjani, moramo njim palače zidati, bero dajati, pogrebe in drugo plačevati, od države so pa tudi plačani. To vendar niso Kristusovi namestniki in zapovedi, ker Kristus ni imel prostora, da bi na svojem prenočil. Njegovi namestniki ljubijo danes samo denar. Zatorej kmetje, na noge, ne dajte se koritarjem pod jarem, na noge, in na boj za svojo korist! — Poslušajte v tem izkušene Amerikance, ki vam to kot najbolje svetujemo!

o **Ironwod. (Amerika)**. V vseh ameriških listih beremo, kako se je Avstrija osmešila pri izseljeništvu. Kako ogromno ljudstva je potovalo v Ameriko in med tem nebroj vojaški dolžnosti podvrženih. Zakaj pa ljudje silijo v Ameriko? Ker je krivo temu postopanje vlade napram kmečkemu in ubogemu prebivalstvu. Avstrijska vlada misli, da bo z bajoneti in zapori krotila podanike, zato včasih najbolj pravični ljudje trpijo, dočim se krivičnikom najbolj godi. Podaniki imajo jezike zavezane, zato silijo v svobodno Ameriko, kjer lahko govore kar hočejo. V Avstriji nimajo narodi onih pravic, ki jim gredo, saj vidimo, kako so Slovenci zatirani. Ali ni boljše potem, da si poiščemo deželo, kjer tudi Slovence tako vpoštevajo kakor vsak drug narod.

Gospodarstvo.

Pršice pri kuretini odpraviš s pelinom. Koplji živali v pelinovi vodi ali pa jih potresi s pelinovim prahom, ko si pelin posušil in zmel. To zoperno bolezen pri kuretini tudi odganjaš, ako ji devaš malo pelinovenga prahu med pičo.

Klorovo apno je izvrstno sredstvo za razkuževanje, samo precej zoper duh ima. Naprodaj je klorovo apno v zavitkih. Ako kupiš tak zavitek, odreži mu zgornjo stran in ga postavi na krožnik v sobi. Zrak postane svež.

LISTEK.

Begunci.

Povest izza francoske vojske.

(Konec.)

»Prav, da si prišla,« je dejal šepetaje Matjaž in pustil svojo glavo v njenih rokah. »Tako se bom lažje ločil od tukaj, ko vem, da si mi ti ostala dobra. Glej, a baš najina ljubezen je kriva, da me vidiš nocoj zvezanega kakor ubijalca in roparja, ker da se nisem napotil tu doli v vas, bi me ne bili dobili kakor niso drugih. O, dobro sem vedel, da nas bo Janez izdal, a vendar sem upal, da srečno pridem pod tvoje okence, a božja roka je hotela drugače. Drugi so odšli še dopoldne dalje v gore med pastirje in vsenaokrog, da jih bo težko zaslediti, a jaz sem hotel še nocoj govoriti s teboj in srečali smo se z biriči. Ali nič zato, Marjanica! Vedno se mi je zdelo, da se midva nikdar ne združiva, da je nekaj med nama, kar naju loči od skupnega življenja in tako je prišlo. Bog ve, koliko let bom moral služiti vojake, gotovo tako dolgo, da se postaram, ako me prej kje ne zadene krogla. In ti boš ostala tu, Marjanica, in me boš počasi pozabila —«

»Ne, Matjaž, ne govori tako!« je zavzdihnila Marjanica.

»No, ako me ne boš,« je nadaljeval Matjaž, — »ti bom hvaležen še na stara leta, ako se povrnem. Ampak radi tega ne toguj, Marjanica! Glej, jaz ne bom nikdar tvoj, to vidim danes, ali ako si me ljubila, ne jemlji Janeza, prosim te! Obljubi mi to, Marjanica!«

»Prisegam ti, Matjaž!« je tiho odgovorila Marjanica in poiskala med vrvmi Matjažev roko.

»Hvala ti, Marjanica! Zapomni si, kaj si mi obljubila! Ne poslušaj Brinška, on ti hoče samo zlo! Sedaj pa pojdi, Marjanica in ne pozabi me, ker zelo te ljubim!«

Marjanica je že vstala, potem pa se je sklonila še enkrat in prvič se je zgodilo, da so se našle njune ustnice v dolgem poljubu.

Drugo jutro so ga odpeljali.

Marjanica je stala na vratih in si s predpasnikom brisala oči in takrat je videla cela vas, kako mu je zamahnila z roko v slovo, medtem ko je bil njen obraz ves solznorosen.

VI.

Za Marjanico so prišli žalostni dnevi.

Brinšek, videč, da so se mu skoro gotovo njegove nakane z Janezom izjalovile, je postopal z vso surovostjo in nasilnostjo in ni ga bilo dneva, ko bi se ne čulo iz županove hiše kričanje in jok.

Janez je prihajal iz Zadola od tistega večera, ko so ujeli po njegovem izdajstvu Matjaža, le zelo redko; še parkrat je poskusil svojo srečo pri Marjanici, a ta mu na vse njegovo dobrikanje in laskanje niti ni odgovarjala, ker pregloboko v srcu je nosila spomin na tisti žalostni večer, ko je ležal po Janezovi krivdi Matjaž zvezan in brez moči kot največji lopov. In dan za dnem je čutila globlje, da Matjaža ne bo mogla pozabiti, ker preveč je moral pretrpeti ravno radi tega, ker je hotel, da bi jo kdaj popeljal v svoje novo domovanje, a je to prekrižala zlobna Brinškova roka, katerega je srdila iz dna srca in mu zato tudi ob neki priliki, ko jo je nagovarjal za Janeza, izpovedala naravnost, da ji je mnogo dražji en sam spomin na Matjaža, kot celo brezskrbno življenje ob strani Janeza. To je Brinšku zadostovalo in hotel jo je na drug način prisiliti k temu, ali ko je uvidel, da Marjanica prenese vse njegove psovke in nasilnosti z neko čudno potrpežljivostjo, se je hotel maščevati kakor le mogoče za vse izgubljene upe. Karkoli je napravila, mu ni bilo prav in mučil jo je od rane zore do črne noči, nad čemer so se začeli zgrazati še drugi vaščani. In ni jih bilo malo, ki so svetovali Marjanici, naj zapusti Brinškovo hišo, ker ljubili so jo vsi, ker so znali, da morda ni v celi vasi tako pridnega in marljivega dekleta, da bi morala poleg vse svoje skrbnosti pretrpeti toliko hudega in težkega kakor ona.

Marjanica je sicer te nasvete poslušala, a izvršiti se jih ni upala, ker bila je vseeno preplaha, da bi kar tako zapustila Brinškovo hišo, v kateri je odrasla, in se preselila drugam. A ko je pričel nato delovati še Drmalc, se je slednjič s to mislijo sprijaznila in povedala tudi Brinšku svoje namene. Brinšek je sicer rohnel in rjul na vse mogoče načine in zgodilo se je tudi, kar seveda ne prvič, da je padla njegova roka po njenem šibkem hrbtišču, kar pa je Marjanico tako užalilo, da je pohitela iz hiše in naravnost k Drmalcu.

»Tu sem,« je zajokala, ko je prihitela k Drmalcu in sedla na klop. Sedaj bom ostala pri vas, — nazaj ne grem več!«

»No, da, prav imaš!« je dejal Drmalc in jo začel miriti. »Še ubil te bo, ako ostaneš pri njem!«

In še tisti dan so stopili trije fantje, Matjaževi najboljši prijatelji z Drmalcem k Brinšku po njene stvari.

»Kaj pa hočete!« je vpil Brinšek jeze bled. »Kaj je kaj prinesla k hiši, da ima kaj odnesti? Naj le gre, vrag jo vzemi, jokal ne bom po njej!«

In Marjanica je ostala pri Drmalcu, kjer se je počutila kakor v malih nebesih. Drmalc jo je imel rad, ker rabil je itak nekoga doma, ko se je on ukvarjal po cele dneve na polju in Marjanica je bila za gospodinjstvo kakor rojena.

Ves drugačen red je prišel z njo v njeno hišo, ker prepustil ji je vse gospodar-

stvo doma in Marjanica je bila zadovoljna kakor še nikdar nikoli.

Samo časih na večer, ko je sedela pred hišo, se ji je stožilo in spomnila se je, kako je upala nekdanj, da bo gospodovala v tej hiši kakor srečna žena, a tako je on bogve kje, medtem ko se je ona resnično preselila na njegov dom.

In od Matjaža ni bilo nikakega glasu.

Nekateri so že trdili, da je gotovo padel na kakem bojišču, ker vsak dan se je govorilo o novih bitkah, dokler se ni razneslo tudi v zakotno Podbrdo, da je sedaj na Kranjskem gospodar Napoleon.

Minevali so tedni in meseci in Marjanica se je slednjič vdala v edino tolažbo, da se res morda vidita samo še tam gori. Tudi Drmalc je bil prepričan, da ne bo več videl svojega sina in tako z njim vsi vaščani.

S časom se je počasi pozabilo na vse viharne dneve, ki so šli čez vasico Podbrdo in miroljubno se je zopet pričelo živeti, samo Drmalc ni zapustil svoje jeze do Brinška in Marjanica ne svojih spominov na Matjaža. Z vsako pomladjo so vzcveteli bolj in vse ji je bilo še tako živo pred očmi, kot da se je dogodilo včeraj. Njej ni zacelil čas te boli in dasi so skoro vaščani že pozabili nanj, je živel v njenih spominih živo kakor nekdanj.

* * *

Preteklo je dolgih osem let.

Marjanica je bila še vedno cvetoča in lepa, dasi nekoliko bolj razvita, ko so izvedeli vaščani, da je naša vojska zapodila Francoze nazaj.

Lep dan je bil, ves preprežen z zlatimi, solnčnimi trakovi in vaščani so se pogovarjali o tej novici ravno pred Brtoncelnovu krčmo, ko je stopil izza vogala tujec, v katerem so vsi takoj spoznali — Drmalčevega Matjaža.

Kakor blisk se je razneslo po vasi o njegovem prihodu in ko sta izvedela to radostno novico Drmalc in Marjanica, skoro nista mogla verjeti, dokler se nista prepričala na lastne oči.

Tako veselega snidenja še ni videla vasica Podbrdo in toliko solz veselja še ni v Podbrdu potočila nobena deklica, kakor tisti dan Marjanica, ki se je zaklenila v izbo in molila v zahvalo za uslišane molitve pred božjo Porodnico.

Vsi so se zbrali v gostilni pri »Brtonclu«, samo Brinška ni bilo in ga tudi ni bilo videti celi dan.

»Pripoveduj no, kaj se je godilo s teboj!« so silili vanj fantje, a Matjaž je veselja tudi komaj govoril. Parkrat je poprašal po Marjanici, a ko so mu povedali, da je doma in se bo od radosti kar izjokala, se je nasmehnil, kakor se je nasmehnil vedno, kadar je izpregovoril njeno ime. Očetu se kar ni mogel dovolj zahvaliti, da jo je vzel od Brinška, a oče pa je bil tudi zelo redkobeseden in je samo zadovoljno opazoval zagorelo lice svojega sina.

In še drugi dan je drlo vse v Drmalčevo hišo, ki je bila prvič v svojem obstanku premajhna, da bi mogla sprejeti vseh vaščanov, ki so prihajali — željni, da jim pove Matjaž o svojih vojaških doživljajih med Francozi. In Matjaž je pripovedoval, kako je v Nemčiji, v mrzli Rusiji, dokler se ni naveličal, kar vaščanom ni bilo nikdar dovolj, tudi ako bi govoril cel dan.

Samo Marjanica je izvedela vse še prvi večer, kako se mu je godilo od tiste noči, ko je ležal v Brinškovi hiši med birci, do tega dne, ko je po osmih letih zopet zdrav zagledal svojo rodno vasico.

»Plaho sem stopal čez polje,« je končal in ji zrl v oči, ki se niso niti za hip odmaknile od njega. »Vse mi je bilo tako živo v spominu in mehko mi je bilo pri srcu, da bi najraje zajokal. A vendar me je nekaj težilo, nekaj kakor strah, da te morda več ne najdem, a ostala si mi zvesta in hvala ti, Marjanica. Kolikokrat sem mislil nate tam v daljni tujini in sedaj te gledam zopet pred seboj — tako kot si bila nekaj!«

In čez dva meseca je bilo v vasi vse živo. Trakovi so plapolali na vratih in venci in fantje so pokali iz topičev, ker so izgubili iz svoje srede Matjaža, ki je stopal z Marjanico pred oltar. Še stari Jernejc je prišel s svojo leseno nogo in tistikrat si je namočil grlo, kakor še nikdar nikoli.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
dr. Vladimir Ravnihar.

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto, 15. novembra 1913.

Linc: 3, 24, 40, 59, 5.

Dvignjene v sredo, dne 19. novembra 1913.

Trst: 85, 17, 54, 81, 90.

IZJAVA.

Podpisani Franc Šiško s tem izjavljam, da jaz nisem proti nikomur in nikjer trdil, da so gospodarili z občinskim denarjem Vinko Bon, Franc Drnovšek in Jožef Borštinar iz Rake, oziroma s krmili, jih prodajali in zase cele vozove rabili, kakor trdi dopisnik v zadnjem »Slovenskem Domu«.

Krmil ljudje splošno niso marali in so ležala več mesecev pri občini.

Ker bi krmila morala občina plačati, oziroma poslati nazaj, so se dala krmila vsem občanom na razpolago, seveda proti plačilu.

Razdajanje krmil je bila izključno moja zadeva z bivšim tajnikom in ne zadeva prav nič občine, oziroma občinskih svetovalcev.

Zato proglašam vse te obdolžitve za navadno laž in natolcevanje.

Na Raki, dne 17. novembra 1913.

Janko Maurer
kot prič.

Franc Šiško.

Listnica uredništva.

Dopisniku v Raki: Lojalni kakor smo, smo radevolje priobčili vse, kar se je nam od te ali one strani poslalo. Zdaj pa mislimo, naj bo enkrat konec te polemike, ki le razburja duhove v občini.

Dopisniku v Lipnici pri Radovljici: Mi nismo dobili nikakega dopisa od Vas, morda se je pismo izgubilo?

Poslano.*)

G. Ivanu Zupetu v Škocijanu.

Na laži in podla sumničenja, ki jih troši o meni je pod mojo častjo iskati si pred sodiščem časti sosebno pa od oseb, ki imenujejo svojo ženo vlačugo in sebe istotako. S takimi nobenega stika! Toliko Hanze v vednost in upoštevanje.

V Škocijanu, 18. listopada 1913.

Urbančič Ljudovit.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Čevljarskega pomočnika

sprejme takoj v trajno delo 86
LUKEK FRAN, čevljar v št. Rupertu,
Dolenjsko.

! Zaradi balkanske vojne !

sem prisiljen 100.000 kom. imit.

srebrnih ur z dvema pokrovema

z izvrstnim rem. kolesjem na sidro tekoče v rubinih (3 pokrovci), ki so bile namenjene za Turčijo, prodati za smešno nizko ceno 1 kom. 3 K, 2 kom. K 560, 5 kom. K 1380, 10 kom. 26 K in naj bi nihče ne zamudil ugodne prilike, da si nabavi to izborno, resnično napol podarjeno uro. Naročite takoj, ker bodo v kratkem razprodane. 3 leta pismene garancije. Po povzetju pošilja 'Uhren-Zentrale' Krakov, poštne predal 40/II. 88

Lastna tovarna
ur v Švici
1887
Zahtevajte „JUBILEJNI CENIK“ zastoj
1912
Fr. Čuden, Ljubljana.

Razširjajte „Slovenski Dom“!

Advokat dr. Jos. Ažman

Nov odvetnik in zagovornik.

Ljubljana
Dunajska cesta 6/1.

S tihim korakom

da komaj zapazimo, se pogosto priplazi nesreča. Zaupajoč svoji zdravi življenski moči, tega izpočetka niti ne smatramo za tako resno. Mislimo, da izgine samo od sebe. Med tem pa narašča bolj in bolj, in ko se domislamo, da bi kaj ukrenili proti temu, je že silno naraslo in primanjkuje nam moči za branitev svojega zdravja. — Prav posebno velja to za prehlajenje, ki se tako rado prenese na prsi in se javlja s tesnobo v prsih, zbadanjem v

plečih, hropečo sapo in draženjem h kašlju in bog ve s čim vse še. Ako pravočasno rabimo Fellerjev bolečine tolažeči rastlinski esenčni fluid z znamko »Elsafluid«, se te nadloge kmalu rešimo.

O tem smo se sami pogosto prepričali in tudi mnogi zdravniki potrjujejo dobre uspehe Fellerjevega fluida z znamko »Elsafluid«. G. dr. Josip Estmeister, Wildenau, p. Aspach, piše, da Fellerjev fluid pri vsak dan nastopajočih motitvah zdravja služi izborno. G. dr. Kittel, Kralj. Vinogradi, piše, da je v svoji praksi porabljal Fellerjev fluid že več let z izbor-

nim uspehom in prav tako sodijo mnogi drugi zdravniki.

Pri trpljenju vsled prehlajenja, pri vseh vrst bolečinah se izkazuje za izbornega pomočnika in bi ga naši bralci morali vedno imeti pri hiši, ker 12 steklenic stane samo 12 K franko.

Tudi Fellerjeve odvajalne rabarbarske kroglice z znamko »Elsa kroglice«, 6 škatljic za 4 K, naj bi si naši bralci za varstvo proti želodčnim težavam, zagatenju itd. naročili pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elzin trg št. 318 (Hrvaško).

— — — — — ci.